

** (Olvasókör lesz Sellyén.) A mint bennünket tudósítanak, e somogyi kis városban egy kézműves nagyobbzerű házat építtetvén, egy kis olvasókört szándékozik saját hajlékában létrehozni. — Ohajtjuk, hogy szép számban teljesebbé menjen.

** (Magyar színi előadás Szolnán.) A mint bennünket tudósítanak, Trencsénmegye felsővidékén, Szolna városában, Magyarország ezen legvégesebb, Lengyelhon, Morvaország és Szilészia határszélei közé ékelt helyen is megzúdul a magyar nyelv, de ezáltal nemcsak magán-körben, hol különben is él, hanem a színpadon, honnan tán mióta magyar lakja e hazát, eddig még nem hangzott. A czél a nyomorban sínlődő alföldi testvérek gyámolítása volt, s a vidék, dacára majdnem közmondásá vált szegénységének, filléreivel telveken hozzájárult, megmutatandó, hogy elszigeteltsége dacára, hazafiságban és jótékony-ságban nem marad hátra. Az eszme U. P. házánál pendült meg s különösen a házi asszony buzgalma folytán műkedvelő társulat alakult, mely e hó 3-án a zsufoóság megtelt vendéglői teremben szép sikerrel adta elő Szigeti „Vén bakancsos”-át. Az előadás tiszta jövedelme 500 ft. volt, mely tekintélyes összeg a pesti kenyérszító bizottság rendelkezése alá bocsátott. Az előadásban résztvettek: Udvaszky Péter, Izerva Sándor né asszonyok, Brantsik Róza k. a., Ordódi István, Kenedik János, Bittsánszky István, Praicsik Alajos, Kvassey László és Attila, Skármos, Bachó Gábor, Szegőfi, Halászy. A diszintiméket Hofmann mérnök és ifj. Brantsik Károly orvosnövendék festették minden díj nélkül. Sugóul Szarek Lajos segédlelkész működött. Üdvözljük a lelkes műkedvelőket hazánk felő szelén, s reméljük, a szép kezdetnek szintoly szép folytatása is lesz. A színi előadással megelégedett közönség a darab befejezése után táncra kerekedvén, a kedélyes mulatság csak reggeli öt óraker ért véget.

** (Nagyszerű bikaviadal) volt a napokban Berényben. Egy ottani mészáros egy 15 mázsára becsült hatalmas bikát vásárolva, a mint a vágóhidi istállóba behajtotta, a bikának nem tetszett a barátságatlan szállás, s a rétken iramodott. A kutya azonban a mészáros udvarába tereltek, a hol reájok zárván a kaput, elkezdődött a viadal; de az ottani mészárosok nem igen dicsekedhetnek a spanyolok ügyességével, s így minden fardozásuk hasztalan volt. Utoljára is a városnál tetek jelentést, s eljöttek az ugynevezett puskás emberek s megkezdtek a lövöldözést. De ezek aligha jó helyt látták a czélpontot, mert a lövések nem találtak, a bika pedig nem akart meghunyászkodni az egyszerű puffogatásra. Ez alatt több mint ezer ember gyűlt össze az utcán; sokan a kerítésre mászva bámulták a küzdelmet, míg egyik lövés a bikát szemén találta. Epen azon pillanatban a nagy toher alatt a deszkakerítés lezuhant, s a bősziült állat a rétken iramodva, szétugrasztotta a bálmulókat, míg végre az utcán egy másik golyó lábát sérté meg, mire aztán öszszerozgyott, s több baltavágás után kiadta párját. Az egész történetben szerencse volt, hogy ember-sérülés nem történt.

** (Előzetési főlhívás.) Zádori János „A társadalom alapelvei” című munkájára hirdet előzetést, melyben a társadalom égető kérdéseit szándékozik tárgyalni. Tartalmát a következők fejezetek teendik: A társadalom általán. A társadalom meghatározása és czélja. A hatalom általán. A hatalom eredete: isteni jog vagy népfőlség. A hatalom eredete: isteni jog vagy népfőlség. A hatalmat közvetlenül a társadalom adja. Legitimítás és bevégzés tények. Szabadság. Felelős kormány. Önkormányzat. Türelme. Sajtószabadság. Az egyház és állam közti viszony. A pápai fejedelemség. A vasárnapok megilésése. A polgári

házaság. A gyermek. A pauperizmus. Szerzetes rendek. Egyházi javak. Socialismus és kommunismus. — A munka két hónap alatt jelenik meg, s előfizetési ára, 1 ft. 50 kr., akár szerzőhöz Balassa-Gyarmatra, akár Pfeifer Nándor könyvkereskedőhöz Pestre küldendő.

— (Adakozások.) A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez mult héten beküldetett:

Az alföldi szülőköldek számára: Eberhard Károly olasz ezredes 100 frankot. Pozsonyból az ottani ev. lyceum tanuló-ifjúsága között történt gyűjtés eredménye Németh Pál által 54 ft. 60 kr.

Rimaszombatból az ottani prot. gymnasium néhány növendéke Szudy Zoltán által 11 ft. 50 kr. (Ezen összeghez járultak: Fábry Géza, Szudy Zoltán, Pongrácz Pál, Székely István, Wieland Gyula, Barts Emil, Mihalik Ábris, külön-külön 1 ft., Farkas Gyula 40 kr., Szentpétery Béla 30 kr., Benigni Lajos 50 kr., Lám Gyula 30 kr., Nagy Gyula 60 kr., Trajtlér Samu 50 kr., Trajtlér János 50 kr., Magyar Béla 40 kr., Bartos János 30 kr., Ebeczy Jenő 20 kr., György Gyula 10 kr., Takaró Lajos, Szabó József, Molnár József, Benko János, Benko László, Kis Vilmos, Raab Sándor, Kovács András külön-külön 5 kr.)

H. Zs. fényképész jegy által Simonyi Antal lefizetett 35 ft.

A mai kimutatás összege 101 ft. 10 kr. és 100 frank. (Mind a négy küldemény a pesti kenyérszító bizottság rendelkezése alá van küldve.)

Az előbbi kimutatásokkal együtt beküldetett a fentebbi czélra összesen: 2354 forint 30 kr., 65 darab cs. arany és 250 frank.

Nemzeti színház.

Péntek, aprilis 15. „A nagyanya.” Dráma 5 felv.

Szombat, apr. 16. „Bánk bán.” Opera 3 felv. Zenéjét szerze Erkel F. A czimzerepet Ceresa énekelte, elegendő sikerrel. Melindát Pauline személyesítette.

Vasárnap, apr. 17. „A peleskei notárius.” Bohózat 4 felv. Irtá Gaál József.

Hétfő, apr. 18. „A kisértes.” Francia színmű 4 felv. Feuillet Octav után ford. Radnótfáy.

Kedd, apr. 19. „Az darczos bál.” Opera, zenéje Verdítől.

Szerda, apr. 20. „A gályarab.” Színmű 5 szakaszban. Hugo V. regénye után irta Némethy Gy.

Csütörtök, apr. 21. „Borgia Lucretia,” opera 3 felv.

Budai népszínház.

Apr. 11—12. A színház zárva volt.

Apr. 13—20. „Cancán a törvényték előtt.” Bohózat 3 felvonásban. Szövege Rajkaitól. Zenéjét szerze Jakobi.

Apr. 21. „A csikós” népszínmű 3 szakaszban Szigligettil: Benne két unjonnan szerződött tag lépett föl, Kölesli Luiza, Rózi, — és Szücs, Bandi bojtár szerepében.

Szerkesztői mondanivaló.

2188. Hatvan. B. V. A talált régi római pénzék kezűnköz érkeztek. Kedvező választ azonban még most sem adhatunk A nemzeti muzeum, mely ilyenek érmeiket nagy számmal bír, s költeni való pénze kevés van, mint vevő itt fel nem léphet. Magánygyűjtők pedig csak egyes ritkább példányok megvételére ajánlkoznak; az egész gyűjtemény átvételére még nem kaptunk ajánlatot, amánlább, mert az érmeik nagy többsége nem tartozik a ritkaságok közé, s maga az ezüstérték igen csekély. Meglehet, hogy ez ügyben tett lépésünk még némi sikerre vezetnek. Addig is

kérjük ön további rendelkezését. Mindenesetre érdekes volna, a közönséggel e 325 darab régi római ezüstpénz találsí történetét közölni.

2189. Ete. Sz. J. Azon levélre, melyet ön emlit, nem emlékszünk, s igen valószínű, hogy az nem érkezett kezűnköz. Különben pedig némely közlemény ki nem adását szívesen meg fogják nekünk bocsátani t. tudósítónk, ha tekintetbe veszik, hogy igen nagy okunk van, a vidéki tudósítások közlése körül a legnagyobb ovatossággal járni el.

2140. Eperjes. B. E. Nemcsak hogy szívesen fogadtuk a czikket, hanem most már azt is jelenthetjük, hogy a hozzá tartozó rajz is készen van. A kiadást eddig csupán az akadályozta, hogy a szövegen levő s félbeszakaszthatlan, hasontárgyú más közleménnyel ki akartuk kerülni az öszszetűzést. Mihelyt az akadály némileg enged, azonnal rá kerül a sor. Ugy hisszük, 2—3 hét alatt czeit érünk.

2141. Derecske. K. L. Igen becsüljük a honleányi lelkesedést. A vers kiadása a lehetetlenség közé tartozik.

2142. N. Zerind. Kincses Pál s. lelk. urnak. Kivánára biztosítjuk ont, hogy a V. U. 15. számszám „szerk. mondanivaló” között a „N. Zerindre K. P.”-nek szoló üzenet nem ont illette. Bizonyosan lesz azon a vidéken még más, ily betűkkel kezdődő nevi titkos poéta is.

2143. Tarnok. D. K. — a R. I. — né. A kívánt adatokat az elhunyt legközelebbi rokonával, saját fítesztervével már közöltük. Bővebb tudomást vélt jegéit méltózzunk oda fordulni.

2144. Rozsnyó. S. M. A lap küldése el van intérvé. Hanem micsoda desperatus, embergylölő verszet az, épen ily örvendetes, ünnepeles pillanatan! Komolyan ön sem hiheti, hogy az nekünk való volna.

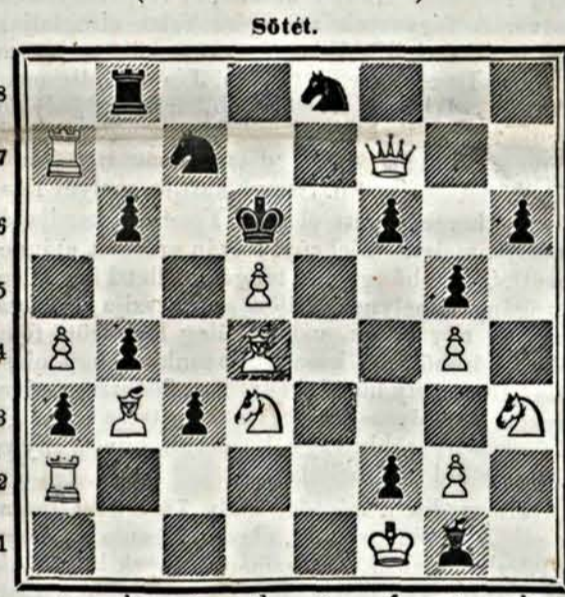
2145. Iglo. C. — go. A kívánt adatokat csak e napokban kaphattuk kézhez. A kimerítő választ alkalmisint már csak a várt vendég fogja megvinni.

2146. Az éj csillaga. stb. Ön nem tudja mire vélni, hogy mult levelére semmi megjegyzést nem tettünk. Uram, igen sok dolgunk volna, ha minden beküldött vers ily nyekkel lépne fel irányunkban. A mostani küldeményt sem látjuk még ily figyelemre megérettnek. Ime, itéljen ön maga. Ide írjuk a beküldött epigrammok egyik sántáját:

A szalmakalapról.
„A te fejed oly, mint a sisak, mely tégedet ékit, —
A kalapod szalma, — hát a fejed mi ugyan?”

SAKKJÁTÉK.

226-ik számú feladvány. — Tóth Páltól (Kun-Szent-Miklóson).

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 221-ik számú feladvány megfejtése. (Zagya Imrétől Debreczenben.)

Világos. Sötét.
1. H f 6 — e 4 . . . . . F g 2 — f 3 :
2. F a 6 — c 3 † . . . . . K d 4 — e 4 :
3. B g 5 — e 6 † mat.
Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. Pécsen: Rittkay János. — Mooron: Radványi Vilmos. — Budán: Medgyesi Ödön. — Bajmákon: Weiss Fülöp. — Nagy-Várkonyon: Pál Rezső. — Eperjesen: Róth Kálmán. — Pesten: Cselkő György. — Verőceön: Nagyidai Ferenc. — Nagy-Emőken: F. P. J.

TARTALOM.

Lángy Ignác (arckép). — Eerdőben. Tolnay Lajos. — A Tisza bősége (két képpel). P. Szathmáry Károly. — A nevelés ügye Poroszországban. Csalláry Ottó. — Elefánt-verseny Indiában (képpel). — Egy óra a munkási várbán. M. K. — Tárház: A főrangú magyar hölgyek mütárlata Bécsben. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közintézetek, egyetek. — Közelekedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felelős szerkesztő Pakh Albert. (Lak. magyar-utca 1. sz.)

Pest, május 1-jén 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre: —
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együttl: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft.
Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokak illelőleg, 1863. novem-ber 1-től kezdve: Egy, négyezer használt pott sor ára, vagy annak helye, egyszeri igatásnál 10 kr.; háromszor- vagy többszöri igatásnál csak 7 kr. szamítandó. — Külföldre névze kiadó hivatalunk eszé- mára hirdetményeket elfogad, Hamburg és Altonában: Hansenstein és Vogler. — M. Frankfurt- ban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelik Alajos, — és Pesten: a Ker- tész-gazdasági Egynekeg le, Józsefstr. 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden igatás után 30 ujkr.

Shakspeare.

(1564—1616.)

A mult héten az egész polgárisult vilá- gon a költők fejedelmének, az angol Shak- speare Vilmosnak há- romszázados ünnepeét ülték meg, mely ez évi apr. 23-ára esett. — Örömmel láttuk, hogy e részben a ma- gyar közönség, a ma- gyar irodalom és mű- vészet sem képezett kivételt s az emlé- ü nnepek lezajlása után, a Vasárnapi Uj- ság is helyet kér, hogy tisztelgetnie szerény adóját leróhassa.

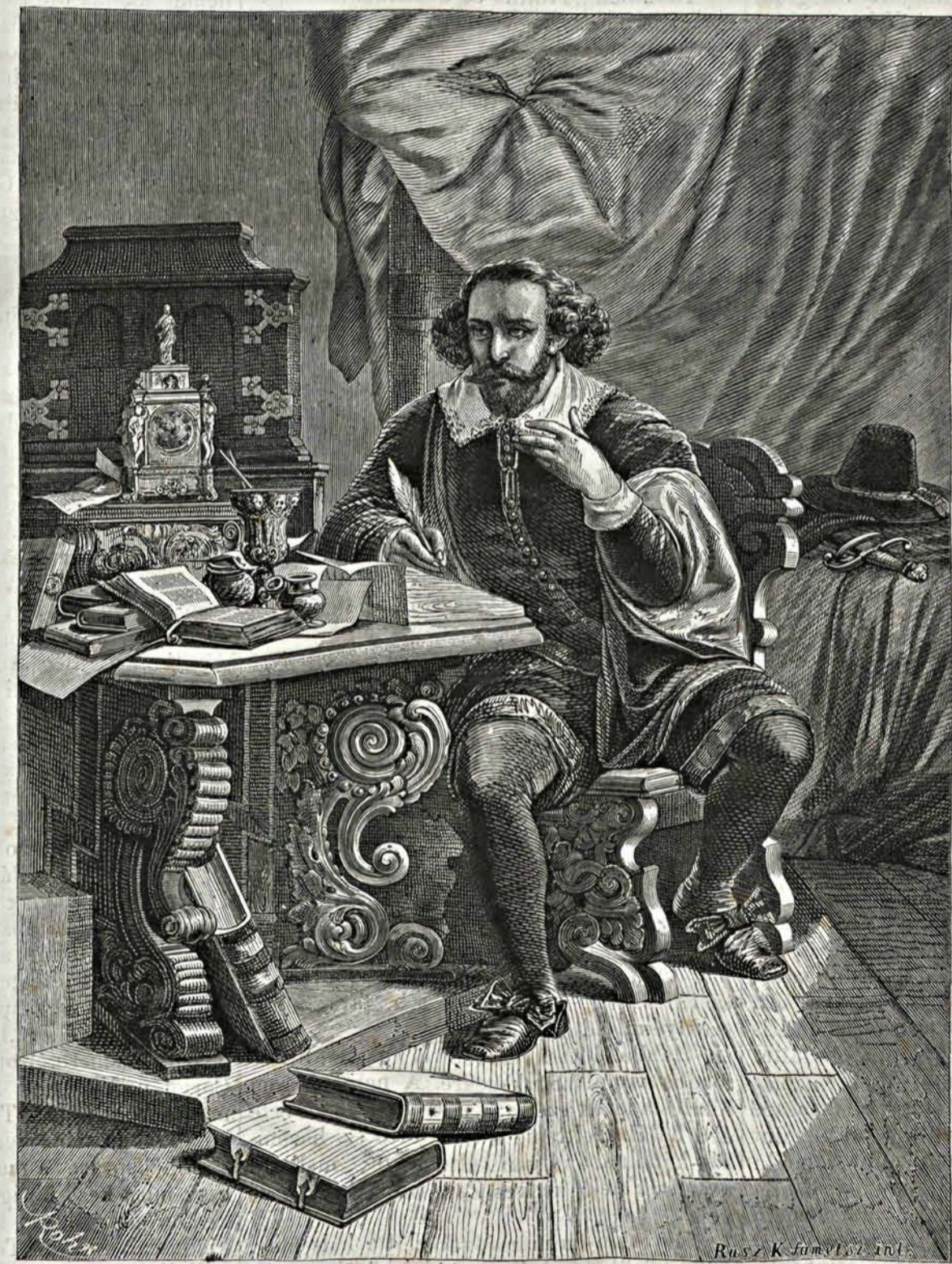
A világ ezen leg- nagyobb költőjének nevét, (melyről, re- meljük, már minden olvasni szerető ember tudja nálunk is, hogy azt így kell ki- ejteni: Sekszpír) e ne- vet nem lehet kimon- dani a nélkül, hogy a csodálat és tisztelet érzetével el ne tel- jünk. E századok óta ragyogó név hang- san hirdeti, hogy a szellem, s nem az anyag van hivatva, uralkodni a világon.

A költő hazája, Anglia, büszkébb az ő nevére, mint ama nagy királyné, Er- zsebet emlékére, ki- nek uralkodása alatt Shakspeare élt. — S mégis, ha a költő ele- tének lefolyását s hir- nevének történetét ol- vassuk, azt találjuk, hogy Shakspeare, az emberi szív e legmé- lyebb buvára, kinek művei századról szá- zadra csak növekedő fényben tündöklének, kinek hire, dicsősége

most már nemcsak nemzetek kizárólagos sajtája, hanem az egész civilizált világ közös, meghódított tulajdona, hogy ezen ember, ki- ről meg van írva, hogy „Isten után legtöbb- bet teremtett,” nem állott mindig az elis- merés mai magas pol- czán, s hogy az utó- kor neki is csak későn szolgáltattott teljes igazságot.

Örökké sajnálán- dó, hogy e nagy szel- lem fejlődési folya- máról nincsenek rész- letes, hiteles ada- taink.

Mily érdekes vol- na tudni azon fo- konkinti küzdelmet, melynek árán Shak- speare, a gyámolta- lan kezdő és kevésbé mivelit ifju színész, néhány év lefolyása alatt hazája legin- nepeltebb drámaköl- tőjévé emelkedett! Bizonyosnak látszik, hogy Shakspeare nem volt ugynevezett „tu- dós” költő, de az két- ségbevonhatlan, hogy kiterjedt olvasottság- gal bírt, mely izzó képzelőerejének táp- lálója volt; hogy oly vilá- ember, s zív- mivérettel bírt, melyen csak hivatott szelle- meknek jut osztály- részül, s hogy végül oly írói, költői külső ügyességre tett szert, melyről föl kell ten- nünk, hogy azt a leg- szorgalmasabb gyá- korlat és tanulmány előzte meg. S ám- bár élete eseményei- ről szerfelett hiányos adataink vannak, mű- vei olvasása után fel kell tennünk, hogy ta- pasztalatait csak igen

Shakspeare Vilmos. (Geiger nagy o'ajestménye után Roha.)

Table with columns for dates and events. Title: HETI NAPTÁR. Columns include: Hé- és hetinap, Katholikus és Protestáns naptár, Görög-orosz naptár, Izraeliták naptára, Nap- (hossza, kel, nyug), Hold- (hossza, kel, nyug). Rows list dates from April 24 to 30 with corresponding events and astronomical data.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1864.

eseménydus, mozgalmas, tarka életben szerzhette meg.

Shakspeare színműveiről egész könyvtárakat írtak tele, s mai nap is még mindig írják azokat. És mégis minő keveset tudunk felőle! Kortársai néhány év múlva már csaknem egészen elfelejtették, miután a színpadról lelépett; s midőn mintegy 50 évvel halála után újra szóba hozták nevét, akkor már csaknem egészen kiapadtak azon források, melyekből életének adatait lehetett volna meríteni. Azért egy nagy embernek sincs oly valószínűségekkel, ellenmondásokkal és adomákkal teljes életrajza, mint Shakspearenek; s miután okiratok, hiteles tudósítások életéről nem találtak, végre színműveinek egyes részeiből kísérlették meg, életrajzi adatokat kiböngészni. Hogy a költő csodálatosan sokoldalú ismereteit kimagyarázhassák, elkezdtek bizonyítani, hány mindenféle foglalkozással próbálkozott meg, mielőtt színész lett volna s már csaknem ráfogták azt is, hogy Erzsébet királyné minisztere volt, mivel másképp alig tudták volna azt a mély politikai bölcseséget kimagyarázni, mely egyes darabjaiban nyilatkozik. Mivelhogyan fenmaradt kézírataiból kisült, hogy szép írása volt, ráfogták, hogy ügyvédsegédnek kellett lennie; a klasszikai irodalomban való jártassága pedig azon állításra vitte életírót, hogy valahol iskolatanító volt. Volt Stratfordban a sok Shakspeare nevű ember között egy mészáros is; mindjárt ráfogták, hogy ennek volt a fia a mi Vilmosunk, s hogy fiatal korában itt inaskodott s vágta a borjúkat és birkákat, a mikor a vérben fuldokló, haldokló állat vonaglásából merített azután költői tárgyat, ihlettséget, tragikai stílyt! stb. Ennél okatlanabbat már alig mondhattak volna.

Mind ez nem egyéb pusztá hozzávetésnél és önkényes okoskodásnál, mely a kritika itélőszéké előtt nem áll meg. Hiszen még a költő születésnapját sem tudhatni egész bizonyossággal, s csak annyit lehet bizonyítani hitelesen, hogy Stratford városban bizonyos Shakspeare János fiát 1564. april 26-án Vilmosnak keresztelték s innen következtették, hogy Shakspeare Vilmosnak, a költőnek, születésnapja azon évi april 23-ára eshetett. S ezen napot ünnepele ma is ország világ.

Shakspeare atyja, János (John), jó módú ember volt, s háza és földje volt. Arden Marival között házasságából 8 gyermeke született, 4 leány s 4 fiu, kik között Vilmos a harmadik volt. Ez utóbbinak életéből 18 éves koráig semmi biztos adat nincs. Ekkor vette nőül a nálánál 7-8 évvel idősebb Hathaway Annát, egy jószágbérlő leányt Stratford közelében. Az esküvő 1582. nov. 28-án ment végbe. Négy vagy öt évvel később Londonba ment. Némelyek azt mondják, hogy vad-örzés miatt kellett ide menekülnie; mások azt állítják, hogy felesége elől szökött meg, mivel nem élt békeességben. Hanem az egyik állítás épen úgy nincs bizonyítva, mint a másik; sőt igen valószínű, hogy a színpad iránti vonzódása vezette Londonba, hol az akkori Globe-színházban több stratfordi földije volt alkalmazva, kik, mint ő is hihetőleg, a néha Stratfordba is elvetődött vándor színész-csapatok által nyertek kedvet a színészi pályához.

Minden arra mutat, hogy Shakspeare gondos nevelésben részesült, s nem mint szőkevény naplopó, hanem mint jómódú ember, önszántából ment Londonba. E szerint mesebeszéd lesz az is, a mit némely életírói mondogatnak, hogy az akkori szokás szerint az előadások alatt a színházba járók lovaikat tartogatta, azután szerepbe

mondó és statista lett stb. Hiszen Londonba érkezése után néhány évvel már egyik társulatjadosa volt a Globe-színháznak.

Színészi szerepléséről is igen hiányosak az adatok. Rendesen azt tartják, hogy csak alárendelt szerepeket játszott; mint illet említik többi között „Hamlet szellemét“ a hasonczimű drámában. Azonban nem valószínű, hogy az, a ki oly jeles tanításokat ad Hamlet szájába a színművészetéről, csak másod-, harmadrendű szerepekre lett volna alkalmas.

A mi Shakspeare világhírű színműveinek keletkezési történetét illeti, erre nézve is eltérők a vélemények. Leginkább el van fogadva a következő időrend:

1591-ben (tehát 27 éves korában) készült „VI. Henrik“ első, második és harmadik része s a „Két veronai nemes.“

1592-ben a „Tévedések vigjátéka“, „Titus Andronicus“, „Perikles.“ (E kettő kétes).

1593-ban „II. Richard“ és „III. Richard.“

1594-ben a „Füstbe ment szerelem“, a „Velencei kalmár“, „Szent-iván-éji álom.“

1596-ban a „Makranczos hölgy“, „Romeo és Julia“, „János király.“

1597-ben „IV. Henrik“ első rész.

1599-ben „IV. Henrik“ második rész, „A mint tetszik“, „V. Henrik.“

1600-ban „Sok zaj semmiért“ és „Hamlet.“

1601-ben „A windsori vig nők“

1602-ben „Troilus és Cressida.“

1603-ban „Szeget szeggel“, „VIII. Henrik.“

1604-ben „Othello.“

1605-ben „Lear király.“

1606-ban „Vége jó, minden jó“ és „Macbeth.“

1607-ben „Julius Caesar“ és „A mint akarjátok.“

1608-ban „Antonius és Cleopatra.“

1609-ben „Cymbeline.“

1610-ben „Coriolan“, „Athéni Timon.“

1611-ben „Téli regé“, „A vihar.“

Shakspeare kurtorrásai, melyekből drámáinak tárgyait merítette, csaknem mind ki vannak mutatva; s hol nem ragaszkodott a történeti hagyományokhoz, ott régi drámákat vett fel alapul vagy népkönyveket s olasz novellákat használt, mint p. o. Othello, Velencei kalmár, Romeo és Julia, A makranczos hölgy, Szeget szeggel, stb. műveiben.

1597-ben Shakspeare egy házat vett Stratford szülővárosában. E ház mögötti téren, melyet „ujtér“-nek (new place) neveztek, mint mondják, sajátkezűleg ültetett egy szederfát, az elsőt ezen a vidéken. E fának is megvan a maga története. Amaz „ujtér“ a mult században egy Gastrell nevű lelkész birtokába jutott, a ki a költő tisztelőinek sűrű látogatásaiba végre nagyon beleunt. Kapta magát s egy szép reggel a szép fát tövestől kivágatta, sőt néhány év múlva magát az épületet is lerontatta. Ezen kegyelet nélküli eljárás miatt annyira megbosszankodtak a stratfordiak, hogy addig nem nyugodtak, míg ama lelkész városukat el nem hagyta. A szederfa egyes részeiből pedig szelenczket, diszműveket stb. faragtak, s ereklyéül adogatták el.

Halála előtt néhány évvel egészen Stratfordba vonult Shakspeare. A nem teljesen hiteles adatok szerint 1616. april 23-án érte el a halál. Holtteste a stratfordi sz. háromság-kápolnában van eltemetve; mellette nyugszik neje, kedves Zsuzsanna leánya és veje.

Egyetlen fia már jóval előtte halt meg. 1670 körül már leánya utódai közül sem élt többé senki.

Sirversét még életében maga készíté s ez így hangzik:

Jó barátom, a Jézusér

E hamvadó porhoz ne érj,
Áldott, ki e közhöz nem nyul,
Átkozott, ki csontom közt dul.

A Shakspeare-irodalom rendkívüli kiterjedésű nemcsak Angliában, hanem különösen Németországban, hol e nagy szellem mintegy második hazára talált s műveinek terjesztése magyarázata majdnem nagyobb buzgalmat hívott létre, mint Angliában. — Shakspearenek számos német fordítója akadt, melyek között a legrégebbiek Wieland és Eschenburg; a legjobbak Schlegel és Tieck. Német magyarázóik között legtöbb érdemmel bírnak: Schlegel, Goethe, Lessing, Tieck és Gervinus. E nevek sokak előtt ismeretesek lesznek nálunk is, mert a kiknek nem állott hatalmukban, az eredeti angol nyelven olvashatni a nagy költőt, azok a legújabb időkig ezen csatornákon keresztül voltak kénytelenek vele megismerkedni.

Említésre méltó, komolyabb lendület Shakspeare meghonosítására nálunk csak a pesti nemzeti színház fennállása óta történt. S ámbár most már háromszázados emléket ünnepeltük a költők e királyának, régibb irodalmunkban még csak neve megemlítésére is alig akadunk. *Kazinczy* Ferencz ugyan már 1777-ben adta ki „Hamlet“-et magyar fordításban, azonban egy eltorzított német kiadás után dolgozta azt ki. Később *Döbrentei* Gábor közölte 1824 körül „Macbeth“ fordítását, azonban kiféleződött, különöz nyelve élvezhetlenné tette e művet. Az „Athenaeum“ czimű hetilap *Bajza* szerkesztése alatt volt az első magyar lap, mely e szellemóriásnak nagyobb figyelmet kezdte szentelni. *Egressy* Gábor a nemzeti színpadra akarván hozni kitünőbb darabjait, ama lap hasábjain közölte e tárgyú tanulmányait s mintegy előkészíté a szokatlan élvezetere a magyar közönséget. Majd *Henszmann* Imre műtészünk fogta fel e tárgyú egész komolysággal s az 1840-es évtized elején az akkori írók és művészek körében tartott felolvasásokat Shakspeare egyes művei fölött. A színpadon *Egressy* Gábor és *Lendvai Márton* lettek a költő alakjainak leghívebb képviselői s előadói. 1850 után pedig *Székely József* közölte a német *Gervinus* Shakspeare-magyarázatának egy nagy részét.

Összes műveinek magyar kiadása a legújabb időkig a jámbor ohajtások közé tartozott. Akadt ugyan 1845-ben egy francia származású lelkes magyar hölgy, *Lemouton Emilia*, (jelenleg Adorján Boldizsárné Gömörmegyében), a ki Shakspeare összes színműveinek kiadását 5 darab lefordításával meg is kezdé, de e szép vállalkozást merész-sége miatt csodálták inkább, mint sikerénél fogva. Az eredetihez méltó nyelven írt fordítások a legújabb időkig csak „Julius Caesar“ és „Coriolan“ voltak, az első *Vörösmarty*, az utóbbi *Petőfi* tollából. A Shakspearei színművek fordításainak legnagyobb része mind- eddig csak a színpadi szükség és igények számára készült s az olvasó-közönség számára nem is léteztek. Nemzeti színpadunkon eddigél Shakspeare következő 12 darabja adatik elő: „Hamlet, Lear, III. Richard, Macbeth, Romeo és Julia, Othello, Coriolan, Velencei Kalmár, V. Henrik, A makranczos hölgy, Tévedések vigjátéka s az e napokban színrekerült Szentiván-éji álom.

Shakspeare a magyar irodalom számára csak most kezdjük igazán meghódítani azon kedvező viszonyok között megindult teljes kiadással, melyet Tomori Anasztáz nemes vállalkozása mellett a Kisfaludy-társaság rendez, s melyből az I. kötet most, épen

Shakspeare háromszázados ünnepélyén jelent meg, s melynek tartalmát „Othello“ *Szász Károly*, és a „Szentiván-éji álom“ *Arany János* remek fordítása teszi. Nincs egyéb ohajtásunk, mint hogy a többi fordítások szintül hivatott tollakra találjanak, hogy a Kisfaludy-társaság minél gyorsabban adja ki azokat, a közönség pedig minél tömegesebb pártolásával segítse elő e jeles vállalatot.

Itt a legfőbb ideje, hogy az idők mulasztásait e tekintetben végre kipótoljuk s hogy a költőkirály iránti tiszteletünk kijelentésével, műveinek olvasása s élvezése által is bizonyítsuk a világnak, hogy a polgárisult nemzetek sorában megillető helyünket mi is elfoglaltuk.

P. A.

A Tisza bölcsője.

Irta P. SZATHMÁRY KÁROLY.

Második rész.

(Folytatás.)

Ötödik kirándulás.

Kamara. Veresmart Bocskó Máramaros gyümölcsöse. A gyémánt hazája. Fehérvárak. Vasbányák és grárak. Rabó. Borkút. Körösmező. A ruthének. Lengyelhatár.

A Szigethez pár száz lépésnyire eső „Kamara“ épen egyik élő példa arra, miként született egynemelyik helység Máramarosban. A kincstár jónak látta, ide egy csatornát vonni s pár rakhelyet állítani; e körül szükségessé lett néhány tiszt lak építése s előállott *Kamara*. Még csak néhány kézműves lak, néhány zsellér kunyhó s kész lesz a falu.

A jó karban tartott országot sima földön halad a Tisza mentében, gyönyörű kál-tással előre a Kárpátokra, s visszafelé az elhagyott Szigetre.

Egyszerre némi kis emelkedést nyer az út, s szemben a tulparton regényes fekvéssel dicsővő Fehéregyházával, hol a keresztény telepek egyik elseje keresendő, az egykori Tiszaparton Veresmart egyszerű kunyhói tűnnek fel, füstös fedeleikkel két csinosabb uri laknak hódolva: a *Szaploncayakéinak*, kik Máramaros újabb történetében szép és hazafias szerepet játszottak. Ilyen volt a nem rég közzéjöttel sirjába kísért *Zsigmond*, Máramarosnak 48-49-ki derék alispánja, s a még életben levő *József*, 61-ki első alispán és követ, kinek eszme és vendégszerető laka tárt karokkal vár a honfőzései utazóra. E hely tulajdonképen Pogány-birtok volt, s a felsőbb uri lak körülli szőlőzet mintha egykori kastélyárkolatra mutatna.

Veresmartot elhaladva, mindinkább közeledünk a hegyekhez, ugy hogy a szintén kincstári lerakó helyül szolgáló Kis- és Nagy-Bocskó mondhatni előfokot (promontoriumot) képez. És ez a hely Máramaros gyümölcsös kertje. Különösen igen sok és jó szilva, dió terem itt, mely ritka év, hogy a gazdát megcsalja.

Mert Máramaros havasaljai fekvéséből nehogy azt következtesse valaki, mintha itt csakis havasi gyümölcs teremne. Igaz, hogy a málna és szamóca, ha az idő kedvező, képzelhetetlen mennyiségben hozza meg kellemes gyümölcsseit: de ezeken kívül a cseresnye, alma, szilva, sőt a közméte is van otthon; mióta pedig az újabb kor, különösen a sziget, „kertészegylet“ alakulásával a gyümölcs-nemesítését is felkarolta, Máramarosban a legkitünőbb fajú almákat kaphatni; a körtefélékről már kevesebbet mondhatunk; a baraczk pedig nem igen állja a telt; kertekben még szőlőre is akadni; de ez is ritkán érik meg.

A sürgős raktári mozgalom, a csinos fákkal árnyalt utcák, a tutajosok zaja s az

itt már kristálytisza Tiszafolyó eleven, vídám tekintet ad e helységnek, melyet nyáron a mosolygó természet s a hegyi lég még többszöröz.

A Tiszán csinos fahíd vezet keresztül, melytől felvett kirándulásunk czélja szerint jobb kézre, a gácsországi nagy országutra térünk le.

Utunk apró halmok és a locsogó Tisza habjai között vezet. A halmok harmad képletli conglomerátok, melyeket valami özönvíz a szürkesziklák és kovaghegyek lábához csapott. A völgy egyre jobban keskenyedik; végre kedves sötétű fenyes alján, a tulparton barátságosan egyszerű falvascska tűnik fel: *Lonka*.

Lonka két termékről nevezetes. Egyik, ha jól értesültünk, az „*Idők Tanujának*“ érdekes szerkesztője, *Lonkai Antal* lovag, a másik a máramarosi gyémánt, melynek Lonka az egyik lelhelye.

Az elsőt bizonyosan ismerik az olvasók; azért csak az utóbbira térek.

A máramarosi gyémánt a legtisztább vizű kovag, a mit a föld felmutathat; rendszeren kettős, egymásnak fordított gulákban, (piramis) vagy összetett (combinált) dülvényekben (rhombus) szokott jегedni, s kivált apróbb változatában oly szép és játszó, hogy még tapasztaltabb szemet is megalhatna.

E fattyu-, vagy vadgyémántot rendszerint esős idők után a vizmosásokban találják s a gyermekek iteze-számra szedik és árulják. Tehát áradmányban terem, mint a Minas Geraesi igazi gyémánt.

Különben volt szerencsém akár mennyit magában a termő, vagy anyakőben is találni, azért azok kedvéért, kik a természetnek barátai, legyen ide jegyezve, hogy előjövetele leggyakrabban a szürke-képlet (Grauwacke) csillángazdag palái hasadékaiban finom dülvényekben jегedett mészpatt kristályok között történik, melyek között a kisebb felségesen csillognak. A nagyobb jecek kevésbébb tökélyesek, s mintha valami anyagtól (folsav vagy víztől) megtámadva, vagy még teljesen elkészülve sem lennének. Ez utóbbi hihetőbb, mert valahol olvastam, hogy ilyen jecezeket még teljesen meg nem szilárdult alakban is találta.

Néha kis jegecz-oduban fordul elő, melynek falai meg vannak feketedve, s ekkor valódi briliántként ragyog szemünkbe a kis rejtett kincs.

Azon szép regéről, mely e kedves kavicsokat az ember-szeretőben csalódott tündér könyveiből származtatja, bizonyosan hallott a nyájas olvasó; még csak annyit említek meg, hogy a kovag e gyönyörű előjövetele, mint beszélük, régebben egy pár buvart arra buzdított, hogy Máramaros hegyeiben gyémántot keressenek; minő eredményel, arról nem szól a krónika; de hihetőleg csaldódtak, különben nem mérnék a máramarosi gyémánt itezéjét máig is tiz krajczárért.

Lonkán felül a Tisza völgye egyszerű szűk hegytorokká szorul, s az itt legfelségesebben fölöttű kovagszikrek Máramaros egyik legszebb, legfestőbb képét nyújtják. Legnagyszerűbben tűnik ez fel a tuloldal, midőn az utas a szorulatot elhagyja, az égfelé merevő hófehér sziklapontra, az „*Apostolokra*“ visszatekint.

Az itt közlő rajz (lásd a tulsó lapon) ennek csak gyarló képét nyújthatja. Én a leáldozó nap bucsugárainál vettem gyarló irónom hegyére. Balra a háttért sötét fenyes borítja el, s ez előtt kiálló gerinczen emelkednek ki ezüst nyirek lombjai közül a magános kvarcsziklák, melyeknek a nép képzete a „12 apostol“ számát és alakját adá. Holdfénynél is láttam, és ekkor oly gyenge szívű magános utazóra, ki először

jő e vidékre, valóban megdöböntő lehet. Emlékezet azon fehér lepedőbe burkolt alakokra, milyenekkel kísértet név alatt a gyermek képzéletét szokás zaklatni; vagy Goethe „Halottak tánczára“, csakhogycz ezek annyival rémletesebbek, mert mereven-ijesztők, mozdulatlanok.

Az utkőben kanyarodik fel s jobb kézre az út mellett egy hasonló fehérségű szirt-óriás mered száz lábnyi magasra. Nagy küzdelmébe kerülhetett Tiszánknak, míg e kemény gátot áttörte; de még most is zugva, tombolva küzd az ifju erejű folyam lenn az ut alatti mélyben, takarva gazdag lomboktól; csak moraja és triss köde száll fel a völgyből hozzánk.

Csodálatos, hogy e felséges tájnak festője mind ez ideig nem akadt.

A nép az apostolok eszméjén kívül még egy másikat is köt ide.

A monda 12 zsványt bujtat el az erdők sűrűjébe, kik a szorosnál várják a jámbor, gazdag utast, hogy meggyilkolják, kirabolják.

Az utas hallja a reá leleselkedők suttogását, s letérdelve könyörög segélyért a csodák Urához.

És ime azon pillanatban, midőn a zsványok előre akarnak törni, lábaikat földbe gyökerezni, szívük verését megakadni érzik, az élet elszáll kebleikből.

Másnap bámulva látja a nép a tizenkét cinkostársat, kiket kőszobrokra változtatott az Úr keze.

(Folytatás következik.)

A porosz oktatásügy s gazdasági tanintézetek.

(Folytatás.)

A középosztály oktatására van Poroszországban 123 gymnasium, 40 progymnasium (a gymnasiumba előkészítő iskola), 52 reál-, 34 felsőbb polgári és 21 vidéki iparos-iskola; 50-nél több: felső, közép- és alsó-gazdasági tanoda, földmives, kertész, juhászati, kőműves stb. iskola.

Ezekben felül vannak a mindenféle tudományos, művészeti és iparos felsőbb tanodák kitünő jó tanítókkal és korszerűleg gyarapodó dús taneszközökkel.

Az eddig előszámlált közköltségen tartott tanintézetek mellett szintén megszámálhatlan mennyiségű mindenféle magántanintézetek működnek s virágoznak szeretszét az egész országban.

Ha elgondolja a magyar utazó, hogy Poroszország terjedelme csak 5103 □ mfd, 18 millió lakossal, valóban bámulnia kell, hogy honnan és miből kerítik elő Poroszországban azon sok tanoda és nevelő-intézet fenntartására szükséges évenkénti költségeket; bámulja, hogy az államkormány a kenyérkereseti tudományok és ismeretek mindenki által megszerzésére, oly nagy terjedelemben a legapróbb részletekig, s az állam minden zugába kiterjeszti gondoskodását; holott mi a mindennapi kenyér megkereséséhez annyira szükségelt, kezdetleges elemi földmives, gazdasági és iparos iskolákra sem tudunk szert tenni, és pedig néha csodálatos okok miatt.

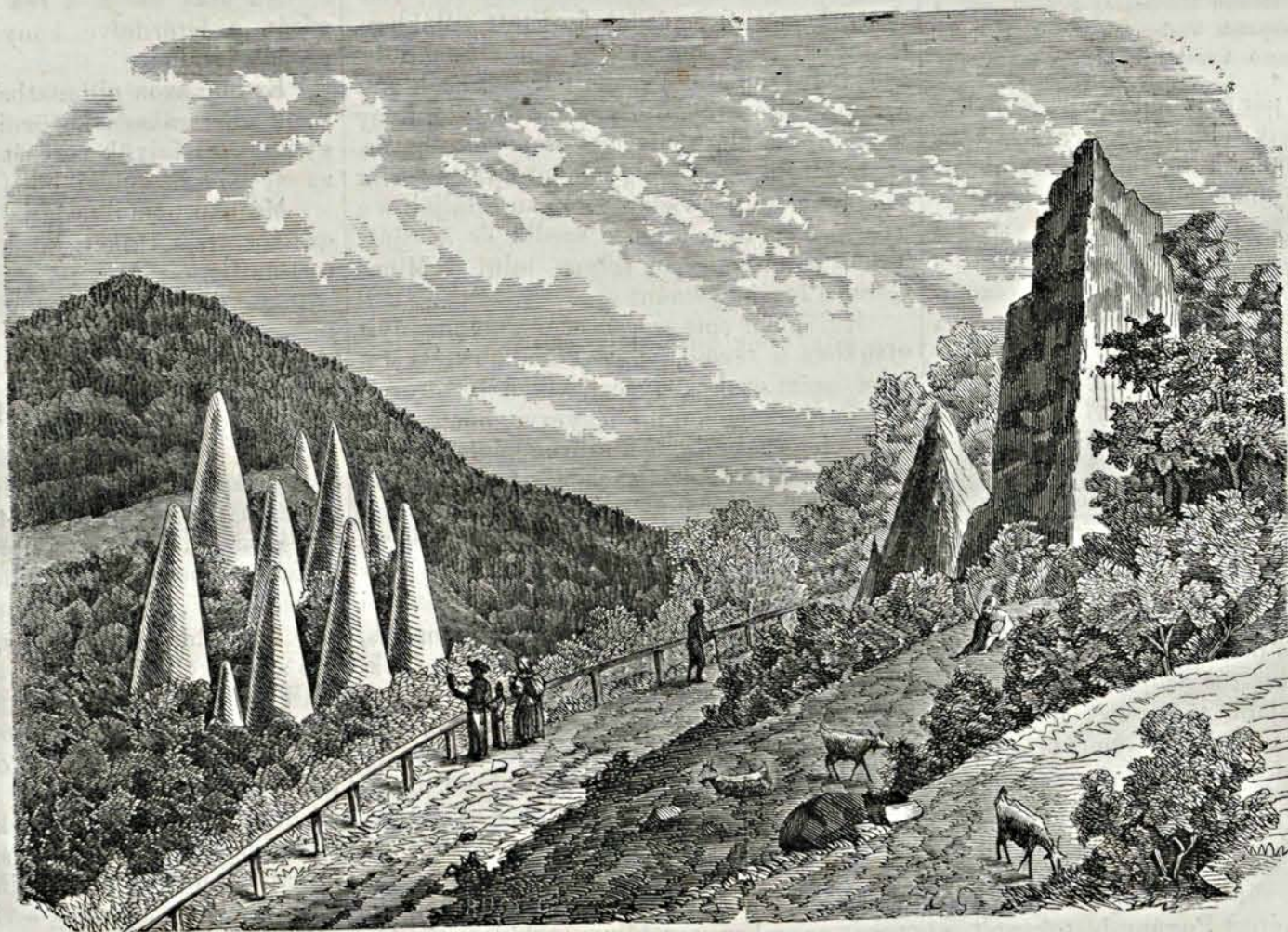
Hazánk államgazdasági viszonyai tekintetéből ösztönözve válek, hogy utazásom alatt a gazdasági iskolákra kiváló gondot fordítsak, annál inkább, minthogy már 1859. év óta szorgalmazzom, hogy a *debreceni* főiskolánál, ennek egy külön önálló osztályaként, gazdasági tanintézet állíttassék fel; ez okon időszertűnek vélem, főleg a porosz és szász gazdasági iskolák viszonyait részletesen elősorolni.

A német gazdasági iskolák három fekoza.

tuak; u. m. földmives-iskolák, s közép- és felsőgazdasági tanodák.

A földmives-iskolák száma a porosz tartományokban 25-re mehet; nevezetesen ilyen iskolák vannak: Posenben *Kolnon*, Brandenburgban *Gliechowon* és *Hasenfelden*, a szász földön *Alachon*, *Reiffensteinon* és *Baderslebenben*, Westphaliában *Riesenrodon*, Rajna vidékén *Deutsch-Merchingenben* stb. A porosz földmives-iskolák rendszere azon sarkallik, hogy a növendékeket inkább a gyakorlat, mint az elmélet terén oktadják. Ezen iskolák gazdaságátánál idegen munkások épen nem, vagy minél csekélyebb számmal használnak, hanem minden munkálatot a tanítványok végeznek s ezek oktatása úgy van rendezve, hogy a gazdasági ismereteket, főleg a gyakorlati munkát, a gazdálkodás tetteles kezelése által tanulják meg; az elméleti oktatás leginkább az írás, olvasás, számolás és könnyen felfogható gazdasági kézikönyv magyarázatára terjed. — A helyviszonyok szerinti fontos gyakorlati hatású alsó szaktanintézetek még 7 len-termelésre, 1 lenfonásra, 2 rétmivelésre, 1 juhászatra stb. oktató iskolák; — ez utóbbi a brandenburgi *Frankenfelden*, a len-termelésre és fonásra tanító iskolák pedig *Szilésziában* vannak.

A közép gazdasági tanodák sorát *Möglin* nyitja meg. — A gazdasági tudományt már a múlt században elkezdették némely egyetemeken, nevezetesen a *hal-lei* egyetemen tanítani, de azt önálló tudomány-nyá *Thaer* állította össze és emelte fel; azért ő mondható az okszerű gazdaság s a rendszeres gazdasági tudomány megalapítójának, s a váltógazdaság első javasolójának. Tudománya rendszerét és részleteit: „*Grundsätze der rationellen Landwirthschaft*“ című munkájában írta meg, s adta ki 4 kötetben 1809-ben; s hogy tanait annál inkább megfogamztassa és elterjeszse, — Küstrin közelében *Möglinben* már 1806-ban gazdasági iskolát állított fel. *Thaer Albert* a hannoveri *Celle* városban 1752-ki január 14-én született; Göttingában orvosi tudományt tanult; mint gyakorló orvos szülővárosában telepedett meg, s atyja halálával, ennek helyébe, udvari orvossá lett. Személyes kertész levén, azáltal lassankint kedvet kapott a mezőgazdasághoz is, s ezt különféle kísérletek tételével egy *Celle* közelében eső kis birtokon folytatta. A francziák Hannoverban elfoglaltán, 1804-ben Poroszországba költözött; itt előbb *Oberbruchen*-ben, azután *Möglinben* folytatta a gazdálkodást. Itt alapította híres gazdasági tanintézetét, s írta legjelesebb gazdasági munkáit. 1810-ben az akkor fel-

Az apostolok Lonkánál. — (Lásd „A Tisza bölcsője“ című cikket)

lyezéssel 1847-ben *Proskauban* állítottatott királyi felsőbb gazdasági iskola; 1848-ban pedig *Bonnban* az egyetemmel összekötve állítottatott hasonló felső gazdasági tanintézet, helyiségeül a városhoz alig negyedórnyira fekvő gyönyörű *Poppelsdorf* nevű nagyszerű kastély és földje adtván át. Ezen három tanoda feladata is az: hogy kisebb s nagyobb gazdálkodások vezetésére alkalmas egyéneket képezzenek.

Legfelsőbb iskola: a királyi állam- s mezőgazdasági akadémia *Eldenau*-ban *Greifswald*-hoz fél mérföldnyire. Ezt 1835-ben *Schultze* szervezte; és benne a gazdasági tudományok elméleti s gyakorlati oktatáson kívül, a jogi és kameralisti tudományok is taníttatnak szakképzetségi államhivatalnokok nyeresé végett.

Az elősorolt gazdasági tanintézetben a tanfolyam leginkább két évre terjed.

Szászország gazdasági tanintézetei közt az első, a híres *tharandi* akademiát illeti. Ez 1829-ben királyi gazdasági akademiává emeltetett. — Földmives-iskola van *Schönfelden* *Drezda* mellett. Ennek szervezete ab-

ban különbözik a hasonló körü porosz intézetektől, hogy a schönfeldi iskolában a növendékek gyakorlati működtetése sem hanyagoltatik el, de egyszersmind azok elméleti és szaktudományos kiképzésére is nagy gond fordítatik, hogy így az egyszerű gazdasági munkásoknál alaposabb szakképzettséggel bírjanak. Kiváló figyelemre érdemes az országos árvaház *Groszhennersdorfban*. Itt az árvagyermek 8-tól 14 éves korukig az elemi és gazdasági ismeretekben nyernek oktatást. (Végo következik.)

Shakspeare drámáinak főbb alakjai.

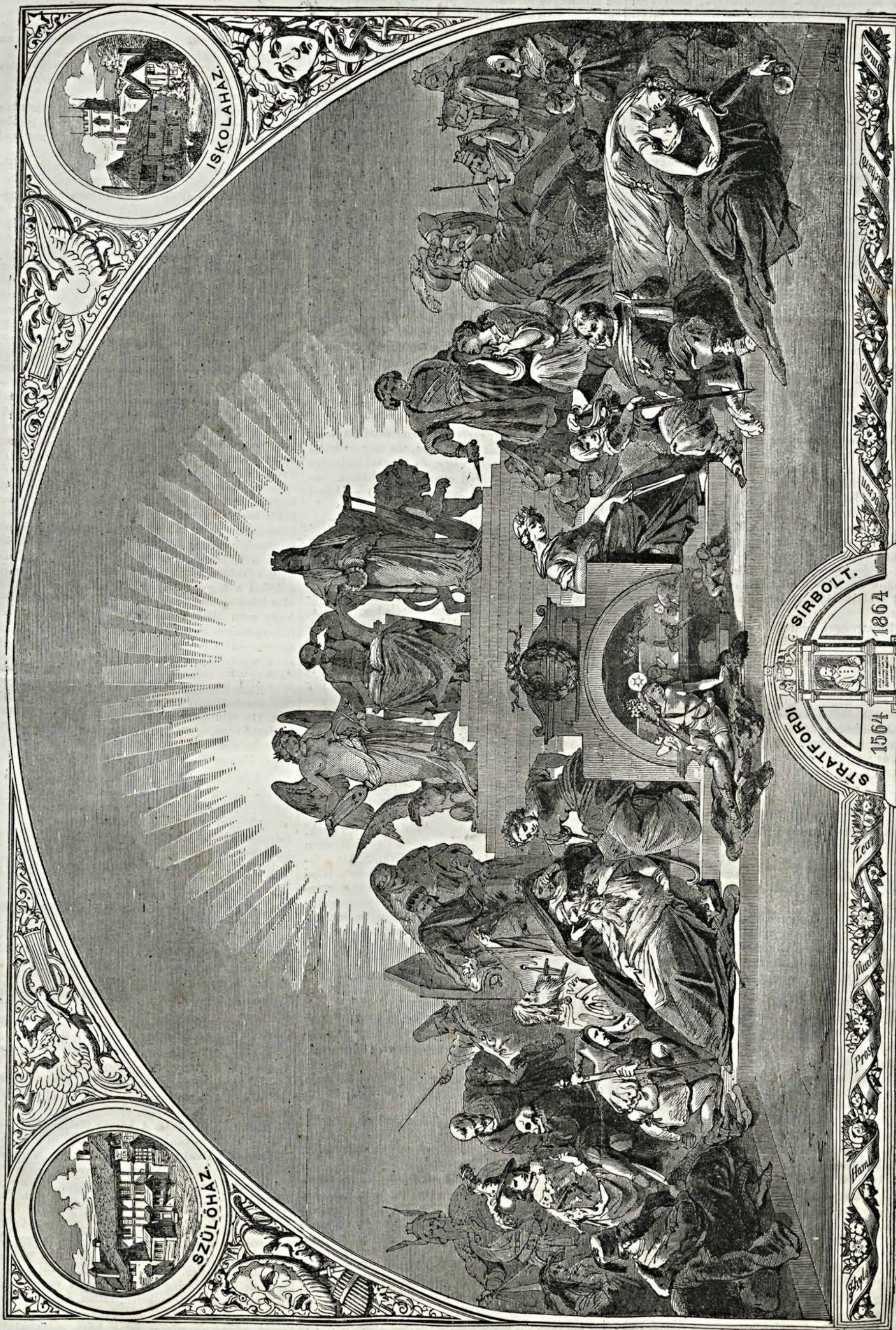
(Képünkhez)

Shakspeare költői géniusa és művészete legnagyobb fokra hág s leghatalmasabban nyilatkozik világhírű öt tragédiájában, melyek: *Othello*, *Romeo és Julia*, *Hamlet*, *Macbeth* és *Lear király*. Ezek szépségei el nem mulnak soha, s a ki komoly tanulmányozási szándékkal mélyed beléjük, az mindig új meg új élvét s gyönyört fedez fel bennök. Ezért akadt e műveknek legtöbb tanulmányozója, itézi magyarázója, de legtöbb csodálója is, s az egész

mívelt világ színpadain ezek bírnak legnagyobb népszerűséggel. Örömmel mondjuk, hogy e tragédiák két évtized óta nálunk is megtalálták képviselőiket s közönségüket. S a ki Shakspeare főbb műveit olvasta vagy színpadi előadásait látta, első pillanatra fel fogja ismerni a melékelt képünkön látható művészi csoportozat egyes alakjait, melyek megtestesült árnyaként emelkednek Shakspeare eszményi alakja körül. — Itt van *Shylock* (a Velencei kalmárból), *Hamlet*, háttérben *Opheliával* és apja szellemével, *Prospero* (A viharból), *Macbeth* és neje, az öreg *Lear király* leányával, a tündéri *Oberon* gnómjaival, *Othello* *Desdemónával*, *Falstaff* *Jankó* kancsójaival, *III. Richard*, s a halálban egyesült *Romeo és Julia*. Csak e néhány alak is az emberi szenvedélyek és indulatok egy egész világát tárja előnkbe.

Vérboszu a Sahara pusztában.

Északi Saharának egyik legtávolibb szögletében, a pusztaság közepette él száritott bőrökből készült gurbis vagy sátrak alatt a *Sukmaren* nép, sokféle fajnak vegyülékéből álló népcsalád, s ugyanazért ezen égőv lakói előtt csekély tekintélyel bírván. — Öltözetük sasiah-kecskebőrökből készült nyomoru ruhából, gazdaságuk néhány tevé, számár és kecskéből áll; de a vadászathoz, melyet szenvedélyel tüznek, nagyon jól értenek, s sokszor egész hónapokat töltenek a hegyek közt vadkecske-, *Begühr-el-Wahs*- és *Leruy*-vadászathoz kedvéért, mely állatoknak husa, nyersen és száritva, úgy házi állataik teje, valami kevés gabona és datolya képezi minden táplálékukat. A datolyát *Tidikölt*-ből hozzák magukkal, midőn vadászathoz eredményét strucczollakban és bőrökben oda eladni viszik. Mint a Saharának minden lakói, közbe-közbe rablás végett is ki-kirándulnak, s ilyenkor uraik, a *Hoggar* hegyen lakó nép-

Shakspeare drámáinak főbb alakjaitól környezve.

„Áhitat órái“ Zachokte Henrik után kivágotva és fordítva Szász Károly által, két kötetben. Kiadta Heckenast Gusztáv. Az egésznek ára 2 ft. 50 kr.

„Boldogságtan az ember testi életére nézve.“ Hartmann elhunyt bécsi tanárnak Schreber által átdolgozott munkája után fordította Szabó Antal. Bár nem szorosan életrendi (diatheticus) munka, de a természet által tanítván az életet szabályozni, igen tanulságos, mondhatók nélkülözhetlen kézikönyv szülő és nevelők számára. Kár, hogy éppen legtanulságosabb része, menthetetlenül elismérem miatt, némelyeknek hozzáférhetetlen. A fordítás, bár elég értelmes, de nyelvtanilag hibátlanabb is lehetne. A munka ára 1 ft. 50 kr.

„Györi történelmi és régészeti füzetek“ III. dík kötet, 2-dik füzet. E tudományos vállalat, mely Ráth Károly és Rómer Flóris által szerkesztve oly sok hazai történelmi és régészeti emléket hozott már napfényre, a jelen füzetben is több érdekes közlést hoz báró Mednyánszky Dénes, Szabó József, Rómer Flóris, Jécsai A. Lajos, Csery József, Csukási Károly, Ráth Károly, Frankl Vilmos, Botka Tivadár, Milecz János, Lehelczy Tivadár és Szászinek Mór tollából. Mednyánszky közleménye „Gróf Zrínyi Péter ingóságai“ s Cseryé „A kassai 1606-diki országgyűlés naplója“ szép helyet foglalnak el az érdekes közlemények sorában, melyek a történelem és régészet kedvelőinek élvezetes olvasmányt nyújtanak.

„Borisszai költő“, azaz népszerű utasítás az okkerü szőlőművelésről, szüretelésről és a bor tisztántartásáról. Irta Jagocsi Péterffy József, ára 30 kr., s a belőle befolyó jövedelem Szolnok városa szegényei számára van följárólva. A 44 lapnyi füzethez egy külön lapon több magyarzó fametszvény van mellékelve.

„Cicero összes levelei.“ VII kötetben. Fordította s magyarzó jegyzetekkel ellátta Fábrián Gábor. A levelek időrendes sorozatban vannak összeállítva, s az utolsó kötethez tárgymutató is van csatolva, mely a rövidítéseket, s a történelmi és föliirati neveket magyarzózza. A munka a Kisfaludy-társaság pártfogása mellett jelent meg, s iródmunkára az ókori klasszikusok terjesztése tekintetéből nyereség; gyakorlati használatul azonban főképp a tanároknak s az értebb tanuló ifjúságnak ajánlható. Az egész mű ára összesen 14 ft.

„Eredeti és fordított beszédek.“ Irta Szabó Richárd, kiadta Emich Gusztáv. A 313 lapnyi kötetnek ára 1 ft. 40 kr.

„Album a magyarországi szülőkörök javára.“ Két szingagató Bukurestben, Dimitriadis az oláh, és Weber a német szintársulat vezére, albumot szándékoznak kiadni oláh, német és magyar nyelven a magyarországi szülőkörök javára. Az illetők tervüket Koós Ferencz bukuresti lelkész ural, mint az ottani segélyző-bizottság elnökeivel közölve, közreműködésért kérték, hogy a tervezett albumban magyar dolgozatok is jelenhessenek meg, mit nemcsak szíves készséggel fogadott, de néhány magyar író részvétele fölkeresése is ajánlott. Novelláira Jókai Mór van fölkerve, kinek arcképe is diszeint az albumot, ha erre beegyezésért adja. A magyarnovellán kívül felírtve terjedő két magyar költeményre is számolnak.

„Lavater és Gall“ cím alatt Szokoly Viktor egy arcz és koponyatani munkát írt, mely Hartleben kiadásában a napokban elhagyja a sajtót. Kapos könyv lesz azok előtt, a kik hisznek a nagy genfi tudor tanában, s az arczok után a szívek mélyéből szeretnének olvasni.

Művészeti hírek.

„Művészeti szakkap.“ Egy új életrevaló szakkaplagz gazdagított közelebből a hírlapiródalom; ugyanis több ismert magyar művész közreműködése mellett, Maszák Hugó „Magyar Képzőművészet“ cím alatt lapot indított meg, mely kizárólag a szépművészetek, de kiváltképpen a festészet körében mozog, s e nálunk eddig rangjához illően be nem töltött tétel már érezhetővé vált hiányt pótol, és élénk tartalmánál fogva, nem kizárólag e pályának élő műbarátokat is kedvesen érdekel. Ohajjuk, hogy a szép írást érdeklél viselőtöz közönség előtt érdeméhez illő részvétre találjon.

„Kövérnő-Komlóssy Ida asszony“ a nemzeti színház volt tagja, közelebb vendég gyánant fog ott föllépni, nevezetesebb szerepeiben, mint Medea, Donna Dianna, Stuart Maria stb.

„A pesti műkereskedések kirakatainak díszje“ jelenleg azon gyönyörű könyvomatú Shakespeare-képe, melyről közelebből emlékeztünk, s

mely a fővárosi körök és műbarátok figyelmét egyaránt magára vonta. E kép, — mely után lapunk e számbeli első képe is készült, — Geiger műve, s az eredeti olajfestmény Heckenast Gusztáv tulajdona. Ujra figyelmeltetjük reá a nagy költő tisztelőit, mint olyanra, melynek díszesebb emlékében a költők királyát alig bírhatják. A könyvomatú arckép 8 ft. 8 in., de bármely szalonnak méltó dísz lehet.

„Egy nagy magyar történelmi festményen“ dolgozik jelenleg Than Mór, gróf Batthyány Géza számára. A kép az ónodi országgyűlés véres jelenetét ábrázolja, Rákóczy, Beresényi, Károlyi Sándor, Eszterházy Antal s az Ilsvayak alakjaival.

„Rómában élő szobrász hazánkfiánál“, Engel Józsefnél, gróf Pejachevich Pál egy szép Éva-szobrot rendelt meg, melyet a művész, carrarai márványból elkészítve, már utnak is indított. Alkalmunk volt látni — írja a „M. Képzőművészet“ — a szép szobor fényképét s csak szepet mondhatunk róla: óhajtanok, hogy e szép szobrot Pestre érkezte után tulajdonosa, a nemes gróf kiállítatni engedje a képzőművészeti társulat helyiségeiben, hogy annak látásában műszerető közönségünk élvezet nyerhesen.

„Attília életéből egy jelenetét ábrázoló képen“ dolgozik most Orlai ismert festőnk. A kép Theodosius követét Vigilt ábrázolja, midőn császártól 100 font arany nagy kincessel s azon utasítással érkezik a hun király udvarába, hogy őt bármilyen kiirtassa az élok sorából. A hatalmas hun király erről értesülve, kérdőre vonatja Vigilt, s miután ez haboz, hogy valljon, fiát halál fenyegeti. Vigilt, fiát meztelen kardok közt látva, eszméletét veszítette, s karjait könyörgőleg terjesztve majd a bakók, majd Attília felé, szívszaggató hangon kiáltotta: „Ne öljétek meg fiamat, fiam mit sem tud az egészről, ő árthatlan, egyedül én vagyok a bűnös.“ A szép tárgy, mint hiszszük, méltó kidolgozást talál a művész esetében.

Közintézetek, egyletek.

„A magyar tudományos akademia“ bölcséleti, törvénytudományi és történelmi osztályainak e hó 25-én tartott ülésében Greguss Agost r. tag a haladás elvéről értekezett. Alkalmat ezen értekezésére Renan levele szolgáltatott, melyet a „Jézus élete“ híres írója néhány hónappal ezelőtt egy tudós barátjához, Berthelot vegyészhez intézett, s melyben a természeti tudományok viszonyát a történelmi tudományokhoz fejtegetve, a természettudományok jövőjéről, s ezzel kapcsolatban az emberi nem s az összes mindenség haladásáról adja elő nézeteit. Greguss, mielőtt Renan nézeteinek tárgyalásába bocsátkoznék, több más tudós, nevezetesen Condorcet, Hegel, Schelling, Darwin elveit a haladásról, ismerteti és bírálja, különösen azon okból, mivel Renan ezen haladási elveit olvasgatja egy rendszerré. Utána Henselman Imre a konstantinápolyi szerényi könyvtárból a Corvina maradványainak eddig tudomásra jutott kötelei jegyzékét terjesztte elő, míg Toldy F. az archaeologiai bizottságnak ugyanezer vonatkozó nyilatkozatát olvasta föl. — E szerint Mátyás királynak épen legbecesebb része, a Hungarikák, még a szerényi könyvtár titkoltabb osztályában lenne, hová még egy európai tudósnak sem sikerült a bejuthatás, azért a bizottság a most kedvező alkalom megragadását ajánlja azoknak fölkeresésére. — Nagy Iván bemutatja Szontagh Dániel ajándokát az akademia könyvtára számára. Ez egy érdekes munka kéziratából áll, mely 16 trencsényi vágólygú várnak történetét foglalja magában, kidolgozva az Illésházy grófok dubniczai levéltárának eddig nagyobb részt ismeretlen okmányai nyomán. — Egyuttal az említett levéltárnak megszerzésére történetek lépések. — Végül a jövő közgyűlés alkalmára Kazinczy Gábor elhunyt 1. tag emlékének megünneplése ment határozatot.

Közlekedés.

„A dunai gőzhajózásra keletkező új társulat“ „Középdunai gőzhajó-társaság“ nevet fog viselni, s mint az alakuló társaság biztmtányi jegyzője, Szathmáry Károly az érdeklettekkel tudatja, az aláírás ívek és program csak akkor lesznek szétküldhetők, ha az e végett megkívántatott felsőbb engedély, melynek kinyerésére az illető helyen már lépések tettek, ki fog adatni.

„A balatoni gőzhajózás“ május 15-én nyílik meg. A Kisfaludy-gőzös június 1-ig naponként egyszer, azután pedig naponként kétszer fog Siófok és Balatonfüred közt közlekedni. Indulás és kieszállás a vasuti vonatoknak megfelelőleg történik.

„(A Dráva-szabályozásra vonatkozólag)“ a gráci kereskedelmi kamra utolsó ülésében azon határozatot hozta, miszerint az országgyűléshez fog folyamodást intézni a Drávanak országos költségein leendő szabályozása tárgyában. Ezen javaslat okál azon fontosságot hozza fel, melylyel ezen folyó Stíria kereskedése és közlekedésére nézve bir, melyeknek élénkítése rendkívül kedvezően pótolná az állam részéről reá fordítandó költségeket.

„(Uj postahivatal.)“ Szűrthe helységben a jövő május hónapban, új, rendszeresített postahivatal nyílik meg.

Balesetek, elemi csapások.

„Tűzvész és tűlahald.“ Érsekújváron e hó 16- és 17-ike között éjjel, midőn már az egész város az álom karjai közt nyugodott, az izraelita sőtőház kigyulladt, s a legnagyobb szélsőnél mellett is 12 ház a hozzátartozó épületekkel együtt a romboló elem maradtékra lett; továbbá számos szarvasmarha, ló, sertés és szárnyas házilaton kívül, fájdalom, több emberélet is esett áldozatul. Ezek közül hármat már eltemettek, s kettőnek megmaradásához semmi remény. — Az oltásnál különösen kitűnt az ottani lelkész, ki nemcsak az első között jelent meg a tűznél, de midőn értesült, hogy egy, már égő szobában ember van, s látta, hogy többek felhívására bemenni senki sem merészt: a vizipuskáról, melyet irányított, leugorván, mint „jó pástör, ki ünéletét adja juháiért“ ismételve, a lángok közé rohant s onnét a legnagyobb erőfeszítéssel egy nőt kiragadnia csakugyan sikerült.

„(Orgyilkosság.)“ A mult hó elején, Lád-Bessenynön, hozzánk érkezett tudósítás szerint, szivtelen merényletet követtek el Deme József ottani ügyvéd ellen; ugyanis este 10 óra után, midőn az még íróasztala mellett munkálkodott, az ablakon keresztül seréttöltéssel föbe lötték. A háznál még csak neje volt ébren, s férje mellett épen a munka befejezését várta, midőn a lövés eldördült, s a férfi összerokkadt; neje szerencsére sértetlen maradt. Mire a cselédekét álmaikból a nő fölverte, a vakmerő tettes fölfedezetlenül eltiűnt, s az erélyes nyomozás dacára, a gyanujelűk elgázása és nem elegendő alapja miatt a bűn mindeddig ki nem derült. A sebesült arczába s agyába hat szem serét melyen behatván, megmaradásához kevés remény van.

Mi újság?

„(Ritka természetű tünnemény.)“ A fata morgana, melynek délibábéri játéka a földön levő tárgyakat a levegőben visszatükröződve mutatja, Spanyolországban a Gibraltár táján megszokott látvány, de nálunk rendkívül ritkán fordul elő. E hó 19-ikén délután azonban, mint a „K-k“-nak írják, Erdélyben, Szerdahely és Fejérvár között ilyen tünnemény volt látható. Vagy harmincz darab kisebb nagyobb szántóföld, jobb oldalon egy fölfordított toronyfal, melyben a szász-sebesi nagy templom tornya volt fölismerhető, arany színben uszott a felhőkben, oly világosan, hogy rajtuk a legkisebb barázda is kivehető volt. A felszántott földek bibor, — a fel nem szántottak arany színben tündöklének. Ritka szépségűvé tevő az egész, hogy míg a földek tetejét a legegyszerűen b vonal határozza, aljokban tisztán látszék az alvinczi és szász-sebesi utnak Alsó-Váradgya fölötti elválása. Később a felbő állásának változtatásával a látvány megnagyobbodott, s balra a zsitóti erdő, alján a Maros és két beléje siető patak ugyanazon elragadó aranyszínben mutatkoztak, még pedig, hogy minden családásnak eleje vétesék, — úgy hogy maga az erdő felett, látszék fönn annak aranyzinnel ecsetelt eszményi mása. S ez elragadó szépségű látvány, e kettős délibáb, csak a nap lementével oszlott szét.

„(Magzáfolt hír.)“ Lapunkkal együtt majdnem az összes lapiródalomban meg fordult azon hír, hogy Szepes-Váralján egy 78 éves öreg ur végrerendeletében 10,000 szivart hagyott azoknak, kik temetésén megjelennek, és ezenkívül rendelkezett, hogy barátai addig ne eszöljanak szét a halottas háztól, míg minden borát ki nem isszák. Azonban a mint bennünket Szepes-Váraljáról tudósítanak, e hír egészen alaptalan. A jó öreg Krauss Ezékiel, kiben egy közszeretőben és általános tisztelben álló valódi emberbarát vezetett el, végrendeletet nem is hagyott maga után.

„(Hálsá megemlékezés.)“ A közösi zene-egylet, 22 évvel ezelőtt elhunyt megalapítójának, Szilvinyi Bélának sírjára, emlékszóbot állítottatott.

„(Elvesztett ember.)“ A budai városkapitány-ság felhívja mindazokat, a kik egy budai gyógyintézetből mult hó közepén eltűnt Kunsch Vilmos posztó-kereskedő tartózkodási helyéről valamit tudnak, vagy a rokonokat az eltűnt iránt némileg nyomra vezethetik, ez iránti szives tudomásukat mielőbb közölni sziveskedjenek. K. Vilmos közép termetű, 50 éves, gyöngye alkotású, világos szőke haja van, kék szeme és távozásakor egy gyapot kapót viselt, fekete mellényt, fehér vászon-inget W. K. jeggyel, és barna bő nadrágot.

„(A magyarok és székelyek elöláhosodásáról Erdélyben)“ épen oly gyakran fordulnak elő szomorú tudósítások a lapok hasábjain, mint a mily gyakoriak reá a példák az életben. Közelebből a „K. K.“ egyik levelezője fél millióra teszi azon, magukat oláhoknak valló s jóhiszeműleg azoknak ismerő tisztá székely és ősmagyar rokonaink számát, kik eredete nézve nem oláhok, hanem a vallás, és más, a régibb rendszerben rejlett okok miatt, nyelvöket, nemzetségiöket elhagyva, elfeledve fölünk elszakadtak, s ma már csak vezetőnevelők ismernek reájok, hogy velünk egy vérből származott testvérek. Hunyadmegye legnagyobb része oláhul beszélő magyarokból áll, s Torda, Kolozs, Doboka és Beszél-Szolnok megyékben temérdek család van, mely tisztá magyar hangzású neve dacára oláhoknak vallja magát. Így az összerokkolt: Árdányi, Borodi, Bors, Baróti, Csaldány, Dorgó, Dipsay, Darabant, Faragó, Fogarasi, Fejzses, Gernyeszegi, Hatházi, Haragos, Huszár, Kendi, Kormos, Kurucz, Kabós, Katona, Lédári, Markos, Mégyai, Orbonás, Puky, Rákóczi, Rákos, Rajta, Ramonczai, Székely, Zúgó, Zoltán stb. nevek után Akcsinty, Gligoru, Sofronie, Gyorgye keresztnéveket illesztve találunk.

„(A brüsszeli kertészeti kongresszuson)“ mely épen jelenleg foly, az országos magyar gazdasági egyesület is képviselve van, dr. Encz Ferencz által, kinek ily célú kiutazására a szükséges összeg az egyesület tagjai közt aláírás utján gyűlt össze.

„(Adakozások.)“ A Vasárnapi Újság szerkesztőjéhez mult héten beküldött: Az alföldi szülőkörök számára: Molnárból Felnagy Gábor 5 ft. Eperjesről az ottani takarékpénztár öt hivatalnokai Pólt Ferencz főkönyvvivő által 17 ft. Pozsonyból S. V. 10 ft.

A sz. István társulat igazgatósága által egy névtelen (a tisztaszőlősié számára, Vári Szabó József jegyzőnek a V. U. ban tett felszólítása következtében) 10 ft.

Kassáról többen Csorba Irén és Török Emilia által (P. Sz. László közleg száma, a P. U. 13 számában tett felszólítás következtében) 33 ft. 80 kr.

(Az utóbbi adakozáshoz járultak: Neuwirth Mária 50 kr., Erberné asszonyság 30 kr., Koleszarnó asszonyság 10 kr., Szemkovszky 1 ft., Csaky Rudolf 1 ft., Madarász János 2 ft., Hegedűs 2 ft., Török Melka 2 ft., Sósé Alexandrina 1 ft., Czigó Dániel 1 ft., Darvas Geolonné 50 kr., Schamel kapitány özvegye 50 kr., Özv. Németh Mária 1 ft., Keszt Béláné 40 kr., Ruszenko Szigmund 1 ft., Putnokyné 60 kr., Csorba Károly és Irén 2 ft., Samuel Belagh 1 ft., Gerhardt Anna 1 ft., Csorba József 1 ft., Fröhlich Károly 2 ft., Zuan Rezső 1 ft., Zowalkowich Emilia 1 ft., Broz Kornélia 2 ft., Münster Gyula 1 ft., Techida Mihály 1 ft., Gregerovits 2 ft., Haydu Dániel 1 ft., Meskó Sándor 1 ft., Spielmann Emilia 2 ft. — Összesen 38 ft. 80 krajczár.)

„Az eddigi közlekedéssel együtt begyűlt e célra a Vasárnapi Újság szerkesztőségénél összesen 2430 ft. 10 kr., 250 frank és 65 darab császári arany.“

Nemzeti színház.

Péntek, apr. 22. A Shakespeare-ünnep előké-szülelei miatt a színház zárva volt.

Szombat, apr. 23. „Szent-iván-éji álom.“ Vigj. 4 felv. Irta Shakespeare Vilmos, fordította Arany János. Ez este a nemzeti színházban a költészet ült ünnepe legnagyobbb bajnok, Shakespeare, három százados emlékeztetére. A nagy költő egyik kiválóbb művét, eddig minden műve közt legsikerültebb fordításban, díszes kiállítás-sal, s gondos előadással hozták színre. Midőn az egész művelt világ sietett lerakni a szellem oltára előtt áldozatát, a mi színházunk sem maradt hátra, s a maga részéről meghozta méltó elismerését a költők óriása emlékeztetére. Az ünnep legezbb részét azon magúndban találtuk, melyet a nagy költő műve előadására fordítottak, s mely a ropant számmal összegyűlt közönség részéről nem is maradt elismerés nélkül. Az estét egy nagy képlet zárta be, hol a nagy költő körül műveinek föbb személyei voltak ábrázolva.

Vasárnap, apr. 24. Az ünnep folytatása gyánant az előadást ismételték.

Hétfő, apr. 25. Ugyanazt hozták színre. Kedd, apr. 26. „Bánk bán“ opera 4 felv. Zenéje Erkelről.

Szerda, apr. 27. „Egyik sir másik nevet.“ Francia vigjáték 4 felv. Fordította Radnoty. E darabban egy jól választott mult levet gazdagabb a szinpad és sziniródalom.

Csütörtök, apr. 28. Mányik Ernesztina k. a. első föllépteül: a „Troubadour“ opera 4 felv.

Budai népszínház.

Apr. 22. Shakespeare ünnepére a nagy költő művéből „III. Richard“ első felvonása, s nehány, az ünnepély méltóságához alig illő tánczenevelég. — Dícséretet érdemel az igazgató azon szép eljárása, hogy ez alkalomra a helyáratok tetemesen leszállította.

Apr. 23. „Canean a törvényesség előtt.“ Bohózatos operette 3 felv. Zenéje Jakobitól.

Apr. 24 és 25. „Az ördög pilulái.“ Nagy bohóság 3 szakaszban.

Apr. 26. „Canean a törvényesség előtt.“ Bohózatos operette 3 felv.

Apr. 27 és 28. „Az ördög pilulái.“ Nagy bohóság 3 szakaszban.

Szerkesztői mandanivaló.

2147. Bécs. S. Elek. A kívánt rajzzal többet nem szolgáltunk; ama számnak egy példányt csak magán uton volna megszerezhető; kiadó-hivatalunkban több nem kapható. Egyébiránt kissé csodálkozunk e vágy felett. Annak idejében magunk kijelentettük, hogy e rajz hiányait szeretőnk nagyobb tökélyével pótolni. S e reményünkről ma sem mondtunk le.

2148. Sárospatak. A Gy. A. vers roz ugyan, de azért a kép sem használható.

2149. M. Sziget. Sz. B. A. küldeményt köszönettel vettük. A kép arcképesarokunkban méltó helyet fog elfoglalni s általa egyik régi ohajtatunk teljesül.

2150. Pest. Cs. G. Csodálkozva és sajnálattal olvastuk a sorokat. Utasításunk teljesítése véletlenségen akadt meg. Most már az új czím alatt küldeték el a lap, az előbbi számmal együtt.

2151. Benczezes. gr. L. K. A felszólítás kezűnköz érkezte előtt néhány nappal már elindult innen azon levél, mely az illetőtől a kívánt vázlat tartalmazza.

2152. Miskolcz. S. N. J. Az ajánlott közlemények érdekessége kétséges nem vonható, s nem hiába fejeztük ki a közértelet iránti ohajtatunkat. Azonban a „hol és miként“-re nézve e perczben még nem adhatunk tanácsot. Anyai bizonyosnak látszik, hogy nekünk a terjedelme okozhatna zavarokat. Hadd nézzünk kissé körül a piacon, s akkor majd talán határozottabb választással szolgálhatunk.

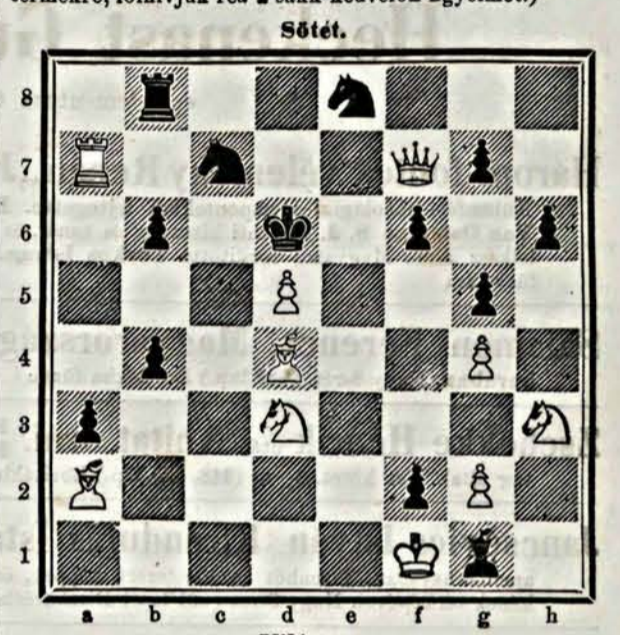
2153. Szent-Liszló. T. V. Az új küldeménynel majd még közelebb fogunk megismerkedni. Hanem annyit már most is kimondhatunk, hogy kéziratokat nem küldhetünk vissza. A használatlanok elpusztítása rögtön be szokott következni. Ezt több ízben kijelentettük.

2154. Pest. H—1 B. A művet kiadásra elfogadtuk. 2155. N.-Oroszl. S. E. A. Nagyon szivesen közöljük ezt is, az előbbieket is, mielőly idő és tér megengedi. 2156. Egy házasság története. Várja a megjelenést. Ha önben is van egy kis várakozási türelem, akkor czélt érünk mindnyájan.

SAKKJÁTÉK.

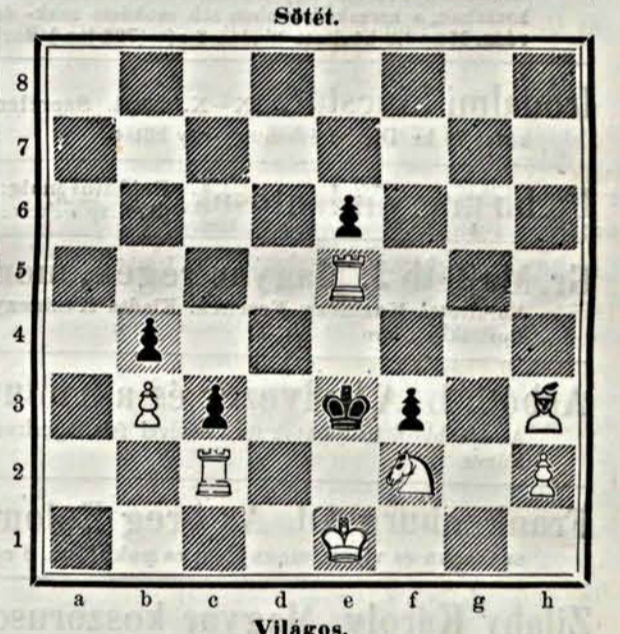
226-ik számú feladvány. — Tóth Páltól (Kun-Szent-Miklóson).

(E feladvány, a mult számunkban tévedésből hibásan adott föllállítás szerint, többféle első lépéssel s rövidebb uton felejtethető: sietünk az elhibázott alakjában újra közölni; s egyuttal mint a sajtó terén kiválóbb hazai témétrek, fölívjuk reá a sajtó-kezelők figyelmét.)

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

227. sz. f. — Vész J. A. tanártól (Budán)

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 222-dik számú feladvány megfejtése.

(Szalay Sándortól Körös-Ladányon.) Világos. Sötét. 1. f5 - f6 . . . . . K d4 - e5 2. H d5 - c7 . . . . . K e5 - d6 3. H e3 - c4 † mat.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fulöp József. Pécsen: Rittkay János. — Mooron: Radványi Vilmos. — Budán: Medgyesi Odón. — Bajmokon: Weisz Fulöp. — Nagy-Váradon: Pál Rezső. — Eperjesen: Brósz Károly. — Pesten: Cselkó György. — Verbőcön: Nagyvidai Ferencz. — Nagy-Eméken: F. P. J. — Miskolczon: Bizony Akos (az előbbi is). — Debreczenben: Zagya Imre.

TARTALOM.

Shakespeare (arckép). P. A. — A Tisza bölcsője (képpel). P. Szathmáry Károly. — A porosz oktatásügyi és gazdasági tanintézetek (folyt.). — Shakespeare drámáinak föbb alakjai (képpel). — Verbozsu a Zahara pusztában. K. E. — Élet és levegő Berky Gusztáv. — A nevetésről Sebastyén Gábor. — Egyveleg. — Tárház. — Első nap az iskolában. — Két interpellatio egy újságban. P. Sz. K. — Irodalmi újdonságok. — Művészeti hírek. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Szerkesztői mandanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felölés szerkesztő Pákh Albert (lakása: magyar-uteza 1. szám alatt).

Table with 7 columns: Hó-és-hetnap, Katholikus és Protestáns naptár, Görög-orosz naptár, Izraeliták naptára, Nap-hossza, Hold-hossza. Rows include dates from 1st to 31st of the month.

ÁRJEGYZEK

LEGUJABB MAGYAR KÖNYVEKNEK,

Heckenast Gusztáv kiadó-hivatalában Pesten,

egyetem-utca 4-ik sz. a. megjelentek, és minden könyvkereskedésben kaphatók:

Három fontos vélemény Renan „Jézus élete“ felett.

Kulmféle theologiai szempontokból fejtegetve. Előster H. potsdami lelkész, Van Osterzee S. J. utrechti hittudor és tanár, és Uj. Coquerel Athanas párisi lelkész által. Magyarra fordította Törkös István. 8-rét. (168 lap.) Borítékba fűzve ára 80 kr.

Salamon Ferencz. Magyarország a török hódítás

korában. Nagy 8-rét. (431 lap.) Borítékba fűzve 2 ft. 80 kr.

Zschokke Henrik után Áhitat órái.

Kiválóatva és fordítva Szász Károly magyar tud. akademiáj tag által. Két kötet. 8-rét. (348, 441 lap.) Borítékba fűzve 2 ft. 50 kr.

Jancsovicz István. Kirándulás Istambulba

az 1863-ik év április havában. Tizenhét aczélmetszeti képpel, és Velence városának és vidékének térképével. Nagy 8-rét. (121 lap.) Diszkötésben 5 ft.

Dr. Ballagi Móricz, tanár. Uj teljes magyar és német

szótár, tekintettel az egyes szók helyes kiejtésére, rokonságára, valamint azoknak hajlítása, fűzete s különböző értelmeinek körülírás által meghatározott szabatos előadására, különös figyelemmel levén a természettudományokban, az új törvényhozásban, a kereskedelemben stb. szokások, szak- és műszavakra. Magyar-német rész. Második bővített kiadás. 8-rét. (723 lap.) Borítékba fűzve 4 ft.

Irodalmi kincstár. IX-X. kötet. Szerelem dalnokai.

Fűzve egy-egy kötet 70 kr. Diszkötésben egy-egy kötet 1 ft.

Ujabb magyar lantosok.

Petőfőtől maig. (Petőfi S. arcképevel.) K. 8-r. (320 lap.) Fűzve 2 ft. Diszkötésben 3 ft.

Gr. Majláth J. Magyar regék, mondák és népregék.

Fordította Kazinczy Ferencz. Kiadta Kazinczy Gábor. 8-rét. (VI. 361 lap.) Borítékba fűzve 2 ft. 50 kr.

Asbóth L. A hadvezér és a hadtudomány alapelvei.

Az újabbkori hadjáratok történetével felvilágosítva. Két kötet. 8-rét. (320, 349 l.) Fűzve 5 ft.

Frankenburg Ad. Az öreg Bolond Miska kalandjai,

szárazon és vizen, mennyben és pokolban. 8-rét. (287 lap.) Fűzve 2 ft.

Zilahy Károly. Magyar koszosok albuma.

Irói élet és jellemrajzok. Mutatványokkal és tizenegy aczélmetszettel. Nagy-8-rét. (120 lap.) Diszkötésben 5 ft.

Bajza összegyűjtött munkái.

Második bővített kiadás Toldy Ferencz által. A szerző arcképevel. Hat kötet. 8-r. (207, 221, 206, 235, 215, 256 lap.) Nyom. papíron fűzve 4 ft. Velin-papíron, diszkötésben 8 ft.

Virág Benedek. Magyar századai és poetai munkái.

Harmadik kiadás Toldy Ferencz által. A szerző arcképevel. Hat kötet. 8-rét. (252, 218, 193, 191, 224, 239 lap.) Nyom. papíron fűzve 4 ft. Velin-papíron, diszkötésben 8 ft.

Gróf Széchenyi István politikai iskolája,

saját műveiből összeállítva. Két kötet. N.-8-rét. (384, 456 lap.) Ára fűzve 5 ft.

Jósika Julia. Pályavezető.

Jó tanácsok világba lépő fiatal leányok számára. Kis nyolczdrét. (432 lap.) Borítékba fűzve 2 ft. Diszkötésben 2 ft. 80 kr.

Tárkányi Béla. Hajadonok őrangyala.

Katholikus imakönyv. Tizenhatodrét. Nyom. papíron két képpel vászonba kötve 1 ft. Velin-papíron öt képpel bőrből kötve, aranyvágással 2 ft. 50 kr. Diszkötésben 5 ft.

Figyelmeztetés a t. cz. vidéki közönség számára,

különösen oly helyekre nézve, a hol könyvkereskedés nincsen. — Megrendelések a fennhirdetett könyvekre egyenesen a fennevezett kiadó-hivatalhoz intézhetők, a mely a szétküldést pontosan posta-úton eszközölné, és pedig azon esetben, ha a megrendelt könyvek összege legalább 2 ftot tesz, bérmentesen. Az illető összeg vagy előré beküldendő a kiadó-hivatalhoz, vagy a könyvek átvételekor a posta-hivatalnak kifizetendő.

A magyar ember könyvtára.

Pákh Albert, a Vasárnapi Ujság szerkesztője felülvétele alatt. Négy kötet 2 ft. Postán bérmentesen küldve 2 ft. 50 kr.

Szász K. A vers-szavalás elméleti és gyakorlati kez-könyve.

8-rét. (316 lap.) Fűzve 1 ft.

Asbóth Lajos emlékiratai az 1848-ki és 1849-ki magyarországi

hadjárataiból. Második kiadás. Két kötet. 8-rét. (I. 288, II. 160 lap.) Borítékba fűzve 3 ft.

Lauka Gusztáv. Szellemi szikrák.

Neveseteb emberek köz- és magánéletbeni elmés rögtönzései és élces mondatai. 8-rét. (XVIII. 304 lap.) Borítékba fűzve 2 ft.

Horváth Mihály. A magyarok története

három részben. Harmadik javított kiadás. 8-rét. (586 lap.) Ára fűzve 2 ft. 50 kr. Vászonba kötve 3 ft.

Ökröss Balint. Magyar polgári magánjog és törvényke-

zési eljárás a legújabb törvények és legfelsőbb rendeletek nyomán. Jogtanulók használatára. 8-rét. (372 lap.) Borítékba fűzve 2 ft.

Függelék az ideiglenes törvénykezési szabályokhoz.

Az új törvénykezési rendszer behozatala óta kibocsátott szabályrendeletekkel felhívás és hiteles adatok nyomán összeállított teljes gyűjteményei. Nagy 8-rét. Első folyam. Első fűzet 80 kr. Második fűzet 60 kr. Harmadik fűzet 50 kr.

A kereskedelmi czégek iránti legújabb rendeletek

és régebbi hazai törvények. K. 8-rét. (38 lap.) Borítékba fűzve 40 kr.

Machik József. Irálytan.

Különös tekintettel a műgyetemi, kereskedelmi s realtanodai ifjuság szükségleteire a legtekintélyesebb bel- s külföldi munkák nyomán. I-ső fűzet. 8-rét. (208 lap.) Fűzve 60 kr.

Kautz Gyula, jogtudor. Politika vagy országászatlan,

tekintettel a két művelt világrész államintézményeire és törvényhozására rendszeres kézikönyvül. Nagy-8-rét. Két kötet, fűzve 4 ft.

Kautz Gyula. Nemzetgazdaság- és pénzügytan.

Rendszeres tan- és kézikönyvül. Fűzve két kötet 4 ft.

Ismerettár.

Népszerűen és érthetően, mely a történelem, természet s egyéb tudományok és művészet köréből lehetőleg mind a több érdekes tárgyat és egyéniséget betűsorozatos rendben megismerteti. Tíz kötet: A-Zwíngli. Ára egy kötetnek 1 ft. Öt kötetben vászonba kötve 12 ft.

Ollendorff H.G. eredeti angol nyelvtani új tanrende-

lyet követve, néhány hónap alatt lehet olvasni, írni és beszélni tanulni. A magyar tanulók használatára átdolgozta Egan James. Fűzve 1 ft. 50 kr.

Okrucky Justinian. Magyar-olasz nyelvtan.

Oktatás az olasz nyelvet tanító segítségével, vagy anélkül is megtanulni. Fűzve 1 ft.

Schwiedland Frigyes. Francia nyelvtan.

(364 lap, 8-rét) Fűzve 1 ft. 50 kr.

Czelder M. Mindennapi és alkalmi imádságok.

Templomi és családi használatra. 8-rét. (197 lap.) Borítékba fűzve 80 kr. Angol vászonba, aranyvágással kötve 1 ft. 40 kr.

Tárkányi Béla. Ártatlanok öröme.

Katholikus imakönyveske kis gyermekek számára. Sok képpel. 16-rét. (63 lap.) Keményen kötve 20 kr.

Szabó József. Ásványtan.

Különös tekintettel az ásványok gyakorlati meghatározására. Második átdolgozott kiadás. 8-rét. (398 lap.) Borítékba fűzve 2 ft.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatala.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomtatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten, 1864.

Pest, május 8-án 1864.

Előfizetés feltételek 1864-dik évre: —
a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 16 ft. Fél évre 8 ft.
Caupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Caupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg, 1868. november 1-től kezdve: Egy, négyszer használtott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krba; háromszor, vagy többször ígatásnál csak 7 krba számítandó. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket elfogad, Hamburg és Altonában; Hansenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollén és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelik Alajos, — és Pesten: a Keresztény-gazdasági ügynökök is. József-ter, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Németh Ferencz, néptanító.

Egy küzdelemteljes, de közhasznú és szép pályá érdemeiben megöszült bajnokának igénytelen arcaképet veszi ezuttal az olvasó közönség. A fiatal nemzedék oly örömet néz végig egy ilyen tapasztalat-s érdemudosszu életkoron, — én meg némi tartózkodással bár, de mindamellett is örömteljes lélekkel kísérem meg, összedzni a hosszú élet szerény érdemvirágait, hogy azokat egy csomóba fűzve, mások épülésére, fiatal pályatársai buzdítására, 83 éves szellemi napszámosunk jredős homlokára illeszszem.

Németh Ferencz, a b.-somogyi ref. néptanító kesztori, született Csüglén, Veszprémmegyében, 1781. nov. 6-án, közrendű nemes szüléktől. Anyja nem sok idő múlva elhalván, a mostohát nyert 4 éves fiút atyja testvére, az időben fizes-gyarmati esperes-lelkész, vevé apai gondjai alá, kinél elemi iskoláit végezvén, a nagybátya hason-koru gyermekével együtt a sárospataki főiskolában kezdé meg gymnazialis tanulmányait, honnan négy év múlva Debreczenbe ment, itt azonban unokafivére épen a philosophiai tantofolyam bevégezése felé már ekkor harmadszor állván be katonának, a hű atya szívét annyira megsebzé, hogy e percztől kezdve az iskoláit kitérő sikerrel folytatt, példás erkölcsü gyámfiu is el lön általa hanyagolva. Részen tehát ennek, s más részről azon körülménynek, hogy az ifju ép ekkor a pályaválasztás küszöbénél állott, tulajdonítható, hogy a Lőcsén a német s tót nyelv elsajátítása végett eltöltött sanyaru egy év után édes atyjánál zörgetett, s örökösödési illetékébe beszámítandó 300 ftot kért, hogy Pesten a jogi pályát megkezdhesse, de a mi tőle a mostoha még mostohább tanácsa folytán megtagadtatott.

Ez időre esik — a mi ismét szép tehetségről tanuskodik — nagybátyjának ajánlására, a Bécsben Decsy Sámuel által szerkesztett „Magyar Kurir“ irodájába való meghívására is, de a mely állomástól

egy kis betegségszülte késedelem miatt elűtetett. Ekkor találkozott a megye székhelyén, hova szintén alkalmazásért folyamodni ment, egy hajdani tanulóvársa és barátjával, fiával egy ép akkor b.-somogyi nagytekintélyű esperesnek (Szentgyörgyi István), mely találkozás aztán egész jövőjére befolyással lön. A világi pályáról álmadozott ifjut nem sok idő múlva, 1805. márczius 5-én már Belső-Somogyban találjuk, s reá négy nap múlva mint már bekeblezett tanítót a belegi anyaegyházban, hol 3 évet töltött; innen a nagy-korpádi egyházba vi-

által a legjobb tanító számára kitűzött 3 darab arany jutalmat, az egész tanító-testület egyező akaratával, neki ítélte oda a körlelkési értekezlet.

Azonban ennél is fényesebb tanubizonyosága nevelői tapintatának azon az egész megyében mindenki által tudott tény, hogy községéből, mely az ő odamentele idejéből ma már csak 3 férfit s négy nőt tud fölmutatni, emberemlékezet óta egyetlen bennszülött sem állt a megyei bíróságon; azonban a néhány évvel ezelőtt divatba jött ki-s beházasodás ma már itt is más irányt kezd adni a nép erkölcsi életének, de a mire a mi jó öregünk, Isten s lelkiismerete előtt megállhatatlan, így szokott felsóhajtani: „ezeknek a lelkét nem én tölem fogják kikeréni!“

A gyönyörű kis imaház, harangok, s a csak 3 évvel ezelőtt fölépült, és sok fényes anyagyháznak is diszére válható iskola, nemkülönbén a szépen rendezett melléképületek megint csak az ő közremunkáló buzdításának köszönik léteüket.

Neje, egy általa még 1808 ban Belegben nől vett szép lelkü árva, — kitől 1853-ban fosztatott meg — 3 leány, s ugyanennyi figyermekkel örvendezteté meg, s míg az elsőket tisztességesen kiházasítá, ez utóbbiakat terhes hivatála mellett is még a latin iskola első pár évi tantárgyaira is maga oktattván, szerény életmód mellett lelkeszekké taníttatta, kik közül azonban, nem csekély fájdalomra, ma már csupán Ferencz nevű fia, jelenleg k.-dombói lelkész, e. m. tanácsbíró, s a prot. közönség kezén forgó „Keresztény imakönyv“ szerzője, van életben.

Szintén ő vevé le az anyai emlőről s nevelé egész 10 éves koráig szeretett unokáját, a korához képest ritka készségtű, s fájdalom, hogy ma már csak boldog emlékezetű, pesti papnöveldéi r. tanár, Peti Józsefet is.

Mint ember, szelid és békeszerető, és sem gyűlökezetben, sem azon kívül senkivel soha összeütközésbe nem jövén, e szép természete

NÉMETH FERENCZ.